

04.08.2023

Sisäministeriö
PL 26 (Kirkkokatu 12)
00023 Valtioneuvosto

Lausuntopyyntö luonnoksesta sisäministeriön asetukseksi kootun tehtävän kustannusten jakamisen perusteista sekä koottuun tehtävään sisältyvien palvelujen ja muiden toimenpiteiden korvausperusteista

HEL 2023-008004 T 03 00 00

Hanketunnus VN/10933/2023.

Toimialajohtaja päätti antaa luonnoksesta sisäministeriön asetukseksi seuraavan lausunnon:

Helsingin kaupungille ollaan osoittamassa pelastustoimen järjestämisestä annetun lain (613/2021) 5 §:n mukaisesti koottuja hyvinvointialueen pelastustoimen tehtäviä, kuten valtakunnallinen ja alueellinen tilanne- ja johtokeskustoiminta sekä pelastustoimen kansainvälisen avun erityisvalmius. Helsingin kaupungin mielestä olisi järkevämpää, että koottujen tehtävien edellyttämä rahoitus osoitetaan suoraan valtiolta sille hyvinvointialueelle, jolle tehtäviä kootaan, eikä sitä kierrätetä tässä asetusluonnoksessa esitetyllä korvausmekanismilla hyvinvointialueiden ja nykyisen rahoitusmallin kautta.

Helsingin mielestä hyvinvointialueiden nykyinen rahoitusmalli ei huomioi riittävästi alueellisia eroja esimerkiksi palvelutuotannon olosuhteissa, kuten tuotantopanosten hinnoissa ja väestörakennetekijöissä. Hyvinvointialueen pelastustoimen laskennalliset kustannukset, jotka myönnetään asukasperusteisuuden, asiakastiheyden ja riskitekijöiden perusteella, aliarvioi Helsingin pelastustoimen laskennallista rahoitussuutta. Valtiovarainministeriön rahoituslaskelmassa pelastustoimen laskennallinen rahoitus koko maan tasolla on noin 474 miljoonaa euroa. Helsingin osuus tästä on nykyisessä laskelmassa noin 44 miljoonaa euroa, kun taas Helsingin siirtyvät kustannukset ovat hieman yli 49 miljoonaa euroa. Alijäämää Helsingille on noin 5 miljoonaa euroa eli Helsingin pelastustoimi saa laskelman mukaan noin 11 prosenttia vähemmän rahoitusta suhteessa siirtyviin kustannuksiin.

04.08.2023

Helsingin arvo asukastiheyskertoimelle on hyvinvointialueista maan toiseksi pienin ja riskikertoimelle maan pienin. Laskennallisen riskitason perusteella Helsingissä sijaitsee lähes 25 % Suomen riskiluokan I ruuduista. Pelastustoimen järjestämislain (613/2021) mukaisesti pelastustoimen palvelutasopäätöksessä on huomioitava kansallisesti merkittävät riskit, joita ei kuitenkaan huomioida pelastustoimen rahoituksen määräytymisessä. Helsingissä on huomattavan paljon yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen ja kriittisen infrastruktuurin kannalta kansallisesti merkittäviä erityisen riskin kohteita, jotka eivät tule millään lailla huomioiduksi pelastustoimen riskikertoimen tekijöissä ja sitä kautta rahoituksen jakautumisessa.

Valtion rahoitusohjassa tulisi lisäksi huomioida, että koottuihin tehtäviin ja valmiuksiin saattaa sisältyä myös tosiasiallisesti pelastustoimelle uusia tehtäviä, jotka vaativat nykyistä vahvempaa henkilöresursointia ja uudenlaista osaamista ja jotka voivat aiheuttaa toiminnan käynnistämisvaiheessa huomattavia perustamiskustannuksia. Koska kootuista tehtävistä annetut asetusluonnokset ovat vasta lausuntovaiheessa, kaikkia muille hyvinvointialueille tuotettavien tehtävien vaatimia suorituskykyjä ei ole vielä tiedossa. Tämä aiheuttaa hyvinvointialueille haasteita suunnitella ja budjetoida tulevien koottujen tehtävien kustannuksia. Näin ollen myös pelastustoimen laskennallisen rahoitusosuuden määräytymisperusteita tulisi tarkistaa siten, että rahoitus kattaa uusien tehtävien hoitamisen.

Asetusluonnoksen 3 §:ssä todetaan, että korvausvelvollisuus kohdistuu vain siihen osaan tehtäväkokonaisuutta, joka on pelastustoimen järjestämisestä annetun lain 5 §:n 2 momentin nojalla koottu. Esimerkiksi koottujen tilanne- ja johtokeskusjärjestelyiden osalta on kuitenkin hyvin vaikeaa erotella, miltä osin Helsingin kustannukset aiheutuisivat valtakunnallisen ja alueellisen tilannekuvan kokoamisesta ja analysoinnista ja miltä osin pelastustoimen oman alueen tilannekuvan ylläpidosta. Koottuja tehtäviä koskevat asetusluonnokset ovat vasta lausunnolla, eikä esimerkiksi valtakunnallisten tilanne- ja johtokeskusjärjestelyjen tulevien perustamis-, ja toimintakustannusten tarkka arviointi ole vielä mahdollista asetusluonnosten pohjalta.

Lisätiedot

Sonja Ekholm, johtava controller, puhelin: 310 69677
sonja.ekholm(a)hel.fi

04.08.2023

Maarit Sulavuori
vs. sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimialajohtaja

Jani Pitkänen
pelastuskomentaja

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.